

СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ ДІВЧАТ У БОКСІ

А. Воронцов

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

кореспондент-автор – А. Воронцов: vai77@ukr.net

doi: 10.32626/2309-8082.2020-19-10-17

У запропонованій статті розглядається доцільність використання методів оцінки рівня техніко-тактичних навичок у дівчат, що займаються боксом у групах базової підготовки. При цьому відзначається та доводиться необхідність розробки окремих спеціалізованих тестів для визначення ефективності засвоєння технічних і тактичних прийомів спортсменками цієї вікової групи. Також автором надається обґрунтування змісту модуля, створеного для оцінки техніко-тактичних дій дівчат-боксерів. *Мета дослідження* – створення власної моделі оцінки знань та вмінь з техніки і тактики боксу для дівчат, що займаються у групах базової підготовки. *Матеріал і методи дослідження*. Кваліфіковані дівчата (n=10), вихованки груп базової підготовки відділення боксу ДЮСШ – 1, м. Мелітополь. Теоретичний аналіз спеціальної та наукової літератури, матеріалів мережі Інтернет, експертних оцінок та математичної статистики, систематизація та узагальнення дослідницьких даних, педагогічний експеримент. *Результати дослідження*. За результатами теоретичного аналізу наукової та спеціальної літератури була відзначена різноманітність методів визначення рівня техніко-тактичної підготовки у боксі. Виходячи з цього, доведена необхідність створення спеціалізованих засобів оцінки техніко-тактичних дій дівчат, що тренуються на базовому рівні. Керуючись даними теоретичного аналізу наукової та спеціальної літератури з формування спеціальних рухових вмінь та навичок, був розроблений тренувальний модуль з оцінювання технічного та тактичного розвитку дівчат. З метою отримання дослідницьких даних проводився педагогічний експеримент. Практичне застосування розробленого модуля у тестовому режимі дало матеріал для вивчення індивідуальної структури техніко-тактичних дій під час боксерського двобою, що у свою чергу дозволило визначити ступень приросту кожної вправи у системі техніко-тактичної підготовки, який наприкінці дослідження дорівнював від 9,52 %. Загальна кількість завданих у двобої ударів після експерименту зросла з 13,81 % до 22,05 %, а загальна кількість техніко-тактичних дій з 9,52 % до 23,33 %. *Висновки*. Розроблений модуль дає можливість визначити рівень техніко-тактичної підготовки дівчат, що тренуються у групах базової підготовки. Досвід застосування довів його практичність та зручність при упорядженні дослідження, доцільність використання на різних етапах експерименту. Перевагою вищезгаданого модуля оцінки можна вважати його структуру, користуючись якою, тренер обирає спеціальні фізичні вправи, виходячи з індивідуального рівня техніко-тактичної підготовки спортсменки.

Ключові слова: тренування дівчат, жіночий бокс, методика навчання, техніко-тактична підготовка, дівочий бокс.

Вступ

Останнім часом багато провідних фахівців ведучих країн з боксу звертають увагу на те, що в дитячо-юнацьких спортивних школах (ДЮСШ) у процесі переведення вихованців з одного навчального року до наступного, у перехідних нормативах не враховуються показники з техніко-тактичної підготовки (ТТП).

Vorontsov A. Modern methods of assessment of technical and tactical actions in boxing of girls

Abstract. The article considers to the expediency of using methods of assessment of technical and tactical education for girls who are engaged in boxing in basic training groups. The need to create certain tests to determine the technical and tactical preparation for this age group is observed. The module of assessment of technical and tactical actions for girls engaged in boxing is substantiated and created. *The purpose of the research* create their own model of assessment of technical and tactical training for girls engaged in boxing in basic training groups. *Material and research methods.* Qualified girls (n = 10) who are engaged in boxing in groups of basic training of CYSS-1, Melitopol. Theoretical analysis of special and scientific literature, data generalization, Internet material, expert evaluation, pedagogical experiment, mathematical statistics. *Research results.* According to the results of theoretical analysis of scientific and special literature, the diversity of determining the level of technical and tactical training in boxing was revealed. The necessity of creation of means of estimation of technical-tactical actions for girls engaged in boxing in groups of basic preparation is proved. On the basis of data, theoretical analysis of scientific and special literature on the formation of special motor skills and abilities, a training module was developed to assess the development of technical and tactical training of girls. A pedagogical experiment was conducted. The developed module helped to study the individual structure of technical and tactical actions in a duel, which in turn helped to determine the degree of growth of each exercise of technical and tactical training, which amounted to 9.52 % at the end of the study. The total number of strikes in the match after the experiment increased from 13.81 % to 22.05 %. The total number of technical and tactical actions increased after the experiment from 9.52 % to 23.33. *Conclusions.* The developed module helped to determine the level of technical and tactical training of girls engaged in boxing in basic training groups. Proved: practicality and convenience in organizing the experiment; expediency of use at different stages of the experiment. The advantage of this assessment module is in its structure, in which special physical exercises can be selected by the coach based on the level of technical and tactical training of the athlete.

Key words: training girls, women's boxing, teaching methods, technical and tactical training, girls boxing.

Замість цього пріоритетними вважаються фізичний розвиток та участь у змаганнях. Також має місце тенденція швидкого відсіву контингенту у групах базової підготовки, який останнім часом тримається на рівні 60 %. Фахівці припускають, що це пов'язано з недосконалою системою оцінки ТТП, вважаючи що вона повинна базуватися не на окремих показниках, а на

цілісних рухових діях. Вони пропонують підвищити ефективність ТТП за допомогою системного підходу, шляхом введення нових елементів, або зміни внутрішніх зв'язків між вже існуючими [19].

Білоруські дослідники з боксу наводять статистику, згідно з якою до спорту вищих досягнень потрапляє лише 2–5 % вихованців ДЮСШ, а показник відсіву у групах базової підготовки тримається на рівні 30 %. Таке становище, на їх думку, веде до порушення спадкоємності у ТТП. Вони також відзначають, що після 3-х років навчання, особливої актуальності набувають індивідуалізація та поглиблена спеціалізація підготовки [10].

Вітчизняні ДЮСШ не є винятком. Там, при переході вихованців на подальші етапи навчання, рівень оволодіння ТТП у перевірних нормативах теж не приймається до уваги. Основними показниками для переведення учня залишаються виконання нормативів з фізичної підготовки та результати, отримані у змаганнях.

Рівень техніко-тактичної підготовки у боксі визначається різними методами. Найпоширенішим методом оцінки, на думку вітчизняних та закордонних фахівців з боксу та єдиноборств, є аналіз результатів змагальної діяльності [4; 24; 27]. Решта методів розрахована на показники фізичної та спортивної інтелектуальної складових: показники сили удару, кількості ударів, швидкості та частоти ударів, складності виконання захисних та атакуючих дій, варіативності рухів та ефективності переміщень у ринзі, антиципація, «почуття удару», « почуття дистанції» [1-3; 8; 21; 28].

Розподіляють технічну складову на основну та детальну. Детальну, у свою чергу, розподіляють на загальну та індивідуальну, тому що вони можуть видозмінюватися в залежності від умов та мети дій. В якості прикладу основної техніки можна навести механізм завдання прямого удару сильнішою рукою з бойової стійки, який складається з наступних дій: а) переміщення тіла у напрямку удару; б) повороту тулуба справа наліво; в) рух правої руки до цілі. Будь-яке ефективне виконання ударних дій без цих елементів неможливе.

До детальної техніки відносять другорядні особливості дії, що не порушують її основного механізму. Наприклад: а) положення голови під час удару; б) положення лівої руки під час удару; в) швидкість повернення після удару до стійки та інші [23].

Фахівці вважають за потрібне відокремлювати технічну складову від тактичної. Згідно з даними дослідників, тактична підготовка може бути логічно поєднана з теоретичною. При цьому звертається увага на ранжирування такої підготовки. Наводяться дані, на якому з її етапів доцільно користуватися певними

методиками для більш ефективного засвоєння теоретичних знань з тактичної підготовки. Наприклад, дослідники рекомендують надавати перевагу вивченню сутності основних теоретично-методичних положень спортивної тактики, робити акцент на оволодінні основними елементами, прийомами та варіантами тактичних дій. З метою формування стійких тактичних знань у вихованців груп базової підготовки, пропонується розглядати наступні теми: «Різновиди та зміст тактичних прийомів та дій», «Стратегія і тактика змагальної діяльності». Для більш ефективного засвоєння вищезазначеного матеріалу, на думку експертів, у боксі на цих етапах слід застосовувати наступні словесні методи: розповідь, пояснення, бесіду, навчальні фільми, у подальшому – відеозапис. У практичній роботі корисним буде тренування з партнером та умовним суперником [10-12].

У підсумку можна стверджувати, що оцінювання ТТП здійснюється інтегрально. Поєднання різноманітних оцінок ТТП в одному модулі допоможуть більш об'єктивно визначити рівень такої підготовки. Автор статті звертає увагу на актуальність розробки доступних тестів для модуля з визначення рівня оволодіння ТТП у боксі, які у подальшому служитимуть формуванню у вихованців навичок ведення поєдинку відповідно до сучасних тенденцій у боксі. Акцентує увагу при розробці модуля на базову складову ТТП у боксі, тобто на техніку виконання ударів, спеціальних рухових і тактичних дій. Найважливішу складову в оцінюванні ТТП, на думку автора статті, буде відігравати кваліфікація експертів. Тобто метод експертної оцінки буде більш актуальнішим для даного модуля.

Матеріал і методи дослідження

Мета дослідження – створення власної моделі оцінки техніко-тактичної підготовки дівчат, що займаються боксом у групах базової підготовки.

Для з'ясування проблемного поля обраної теми, визначення об'єкта, предмета, мети та обґрунтування отриманих результатів був використаний метод теоретичного аналізу спеціальної та наукової літератури, матеріалів мережі Інтернет з метою подальшого узагальнення даних.

Реалізація обраного методу здійснювалася шляхом аналізу та узагальнення даних наукової літератури, а також досвіду вітчизняної та закордонної практики з питань підготовки спортсменів, незалежно від статі у різних видах спорту та боксі. Вивчення та узагальнення наукової літератури за темою статті здійснювалися за навчальними та методичними посібниками, науковими статтями з фахових наукових журналів, матеріалами конференцій, авторефератами дисертацій та дисертаційних робіт, провідними науковими Інтернет-ресурсами.

Метод експертного оцінювання застосовувався під час проведення досліджень для оцінювання якості техніки виконання ударів та переміщень у боксі, тактичних елементів боксерського двобою дівчат та юніорок, що займаються у групах базової підготовки з боксу. Експертне оцінювання проводили 6 експертів, які є кваліфікованими тренерами зі стажем 15-40 років, серед яких 3 мають звання «суддя національної категорії з боксу». Оцінка здійснювалась візуально, як передбачено правилами змагань у боксі.

Констатуючий педагогічний експеримент проводився у КЗ «ДЮСШ №1» ММРЗО м. Мелітополь у групах базової підготовки.

Спортсменки, які приймали участь у експерименті були відібрані за допомогою перевірених контрольних нормативів ДЮСШ та мали спортивний досвід від 3-х до 5-ти років. В експериментальній групі налічувалося 10 відібраних кваліфікованих спортсменок, серед яких 5 спортсменок мають кваліфікацію КМС (кандидат у майстри спорту) та 5 спортсменок першого розряду.

Під час проведення педагогічного експерименту спортсменки тренувалися в одній групі протягом одного учбового року з 14 тижневим навантаженням. У процесі аналізу емпіричних даних досліджень, була застосована дескриптивна статистика для їх обробки, систематизації, наочної демонстрації у вигляді таблиць, а також кількісного опису через основні статистичні показники.

Результати дослідження

Для розробки модуля техніко-тактичної підготовки (ТТП) був вивчений досвід створення відповідних засобів оцінки ТТП фахівців із різних видів єдиноборств та боксу [25; 26]. Автором статті були враховані базові складові техніки і тактики боксу розроблені раніше закордонними спеціалістами Х. Бубе зі співавторами, В. Лісіціним та ін.

Вивчені тести та моделі критеріїв оцінювання підготовленості боксерів-юнаків (12–15 років) та висококваліфікованих жінок-боксерів, які на думку автора, актуальні для дівчат, що займаються у групах базової підготовки [1; 5, с.176 -180; 7; 8; 17, с. 263-264; 18]. Під час роботи була ретельно проаналізована змагальна діяльність дівчат цих вікових груп, яка описана науковцем А. Конохом зі співавтором, загальна тенденція розвитку боксу та оцінювання суддями певних дій під час двобою [15]. До цього ж додавалася ситуаційна стресова складова, хоча за деякими даними науковців Z. Obminski, D. Turowski, які проводили дослідження під час проведення чемпіонату Польщі серед юнаків, рівень повноцінної емоційної та біохімічної напруги, яка виникає у процесі реального боксерського двобою, у лабораторних умовах створити складно [31].

Згідно з останніми тенденціями заохочення атакуючих дій боксерів з боку суддів, на думку фахівців, зростає доцільність пошуку засобів підвищення ефективності таких дій у тренувальному процесі [16; 29]. За даними досліджень науковців, які проводилися серед висококваліфікованих боксерів-чоловіків середньої ваги на змаганнях високого рангу (Олімпійські Ігри, Чемпіонат Європи, Чемпіонат Світу), атакуючі дії склали 65 % по відношенню до усіх техніко-тактичних дій під час поєдинку [29]. Тому при проведенні спарингів, буде доцільно мотивувати спортсменку до таких дій.

Спочатку автор розглянув рівень захисних дій (коефіцієнт ефективності захисту) чоловіків - боксерів високої кваліфікації, котрій за різними даними, у 3–5 разів перевищує коефіцієнт ефективності атаки [13, с. 33; 20, с. 227].

Потім порівняв цей показник з даними досліджень, що проводилися серед висококваліфікованих жінок- боксерів, де подібний коефіцієнт (ефективності захисту) дорівнює 0,45 %, а коефіцієнт ефективності атаки складає 0,55 % [17, с. 288].

Далі, проаналізувавши думку фахівців Ф. Гатіна та І. Колесника, які звертають увагу на малу кількість захисних дій боксерів під час атаки, автор визначив, що було б доцільно оцінювати такі дії, поєднавши їх в одному технічному елементі. Тобто повторні атаки, проведені з елементами захисту та контратаки, повинні домінувати у тактичних діях, обов'язково мають бути внесені до модуля та оцінюватися саме як тактичні дії.

Автор також приймає до уваги дослідження, проведені серед висококваліфікованих боксерів-чоловіків та жінок, за результатами яких, була виявлена мала кількість завданих ударів знизу у голову, особливо лівою рукою у чоловіків та малий за обсягом процент завдання ударів знизу у жінок. [6; 13; 29; 30]. Це не зважаючи на те, що за показниками ефективності цей удар, за різними даними Е. Шевчук зі співавторами, займає з першої по п'яту позиції з дванадцяти варіантів тестування ударів, за співвідношенням «обсяг нанесення ударів – ефективність». Автор статті звертає увагу на складність виконання такого удару для дівчат цього рівня підготовки, але при цьому стверджує, що внесення подібних елементів до модуля буде актуальним, до того ж матиме значення для оцінювання в цілому такого епізоду тактичних дій на ближній дистанції.

Проаналізував дані досліджень провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців з фізіології, психології, фізичного виховання. Значна частина яких проводила дослідження та працювала безпосередньо з дівчатами, автор статті визначив, що вік дівчат які займаються боксом в групах базової підготовки підходить для

опанування складних координаційних дій. Одною з таких дій, на думку автора, буде засвоєння серії з трьох ударів з різним рівнем складності та варіативності нанесення. Для цього автор відокремив у модулі цей технічний прийом [14, с. 236]. Для об'єктивності тестування модуль складався з двох частин, у кожній з яких було по три раунди. Вправи відбиралися за рівнем складності, від найлегшої до більш складної за технікою та умовами виконання. Перша частина мала виявити суто технічні навички при завданні ударів, виконанні захисних дій з урахуванням основних та другорядних складових елементів. Такі дії оцінювалися експертами (тренерським штабом) в одному раунді з оцінкою від 3 до 1 бала, що носило умовний характер і не фіксувалось у протоколі експерименту.

Критерії оцінки: 3 бали – виконання удару та захисних дій відповідно до учбових посібників з боксу, з урахуванням основної та детальної складових удару; 2 бали – виконання з порушенням біомеханічних складових ланок тіла та помилками у захисних діях; 1 бал – неналежне виконання основних та детальних технічних елементів, невірні дії при нанесенні удару та недотримання кута нанесення ударів. У першому раунді такі завдання виконувалися на місці і кроками вперед та назад перед дзеркалом. У другому раунді такі дії виконувалися у бою з уявним суперником (двобій з тінню). У третьому раунді ідентичні дії оцінювалися у процесі роботи з тренером на боксерських « лапах».

Максимальна оцінка складала 9 балів, мінімальна 3 бали. Взагалі перша частина модуля мала за мету перевірити доцільність допуску спортсменок до тестування. При мінімальному наборі балів за цими завданнями проводити другу (основну) частину модуля, на думку автора, недоцільно. Друга частина модуля складалася з умовного вільного бою з суперником, рівноцінним за рівнем ТТП та антропометричними даними. Тренувальний двобій складався з трьох раундів за хронометричним регламентом, згідно з

правилами федерації боксу України. В тренувальному двобойі насамперед враховувалася кількість ударів, у тому числі удари, які приходилися у захист або по дотичній траєкторії, а не лише «чисті» попадання. Також за розробленою автором схемою, обґрунтованою вище, враховувалися техніко-тактичні дії, які включали контратакуючі дії, повторні атаки, домінуючі епізоди бою на середньої та ближньої дистанції, перехід від атакуючих дій до захисних з послідовним переходом знову до атакуючих дій, а також мали перспективу розвитку.

Оцінювання проводилося під час двобою одночасно шістьма експертами в якому кожний окремо рахував певну техніко-тактичну дію. Після закінчення кожного бою дані були занесені в спеціально розроблену експертну записку. За допомогою якої була створена індивідуальна структура техніко-тактичних дій в поєдинку.

Для перевірки засобів вдосконалення ТТП у дівчат, що займаються у групах базової підготовки, був проведений педагогічний експеримент за участю 10 провідних кваліфікованих спортсменок ДЮСШ №1 м. Мелітополь, які тренувалися за методикою, визначеною автором за допомогою теоретичного аналізу наукової літератури.

Усі спортсменки, відповідно до вимог програми для ДЮСШ, склали нормативи з фізичної підготовки на початку та в кінці кожного навчального року. Приймалися до уваги фази МЦ, про які доповідали спортсменки.

Навчально-тренувальні заняття проводилися кожного дня з навантаженням до 14 академічних годин на тиждень, протягом всього навчального року. За результатами проведених у модулі контрольних спарингів було складено таблиці індивідуальної структури техніко-тактичних дій (таблиця 1, 2) та підсумкові таблиці індивідуального рівня приросту техніко-тактичних дій, кількості ударів (таблиця 3, 4).

Таблиця 1 – Індивідуальна структура техніко-тактичних дій у поєдинку в модулі на початку експерименту

№ з/п	Спортсменка	Кількість виконаних техніко-тактичних вправ					
		Прямі дари в голову	Бічні удари	Удари знизу	Прямі дари в тулуб	Тактичні дії	3-ударна серія
1	І. М.	54	7	6	6	14	3
2	К. А.	46	23	9	9	12	3
3	Н. В.	65	30	24	12	21	8
4	Н. Д.	43	19	7	8	13	6
5	Л. А.	108	7	6	23	14	2
6	Р. В.	76	35	38	16	33	19
7	С. А.	52	32	31	8	14	18
8	Т. А.	68	32	28	8	30	7
9	Т. Т.	54	12	5	9	15	2
10	Ч. А.	99	38	35	9	33	18

Таблиця 2 – Індивідуальна структура техніко-тактичних дій у поєдинку в модулі при закінченні експерименту

№ з/п	Спортсменка	Кількість виконаних техніко-тактичних вправ					
		Прямі удари в голову	Бічні удари	Удари знизу	Прямі удари в тулуб	Тактичні дії	3-ударна серія
1	І. М.	60	9	8	8	17	4
2	К. А.	51	30	10	11	14	4
3	Н. В.	73	33	28	14	23	9
4	Н. Д.	50	21	8	10	15	7
5	Л. А.	119	9	8	28	17	3
6	Р. В.	84	43	42	19	39	21
7	С. А.	58	38	39	10	17	21
8	Т. А.	82	39	35	10	37	9
9	Т.Т.	61	16	6	10	18	3
10	Ч.А.	110	44	41	11	37	21

Таблиця 3 – Підсумкова таблиця індивідуального рівня приросту техніко-тактичних дій у поєдинку в модулі

№ з/п	Спортсменка	Кількість приросту техніко-тактичних вправ у %					
		Прямі удари в голову	Бічні удари	Удари знизу	Прямі удари в тулуб	Тактичні дії	3-ударна серія
1	І. М.	11,11	28,57	33,33	33,3	21,42	33,3
2	К. А.	10,87	30,45	11,1	22,22	16,6	10,87
3	Н. В.	15,38	10	16,66	16,66	9,52	12,5
4	Н. Д.	16,27	10,52	14,28	25	15,38	16,66
5	Л. А.	10,18	28,57	33,3	21,73	21,42	50
6	Р. В.	10,52	22,85	10,52	18,75	18,18	10,52
7	С. А.	11,53	18,75	25,8	25	21,42	16,66
8	Т. А.	20,58	21,87	25	25	23,33	28,57
9	Т. Т.	12,96	33,33	20	11,11	20	50
10	Ч. А.	11,11	15,78	17,4	22,22	12,12	16,66

Як бачимо з цієї таблиці, усі спортсменки показали приріст у процентному співвідношенні від 9,52 % до 50 %.

Таблиця 4 – Підсумкова таблиця кількості ударів у поєдинку в модулі

№ з/п	Спортсменка	Кількість ударів у двобої		
		до експерименту	після експерименту	приріст у %
1.	І. М.	73	85	16,43
2.	К. А.	87	102	17,24
3.	Н. В.	131	150	14,5
4.	Н. Д.	77	89	15,58
5.	Л. А.	144	164	13,88
6.	Р. В.	165	188	13,93
7.	С. А.	123	145	17,88
8.	Т. А.	136	166	22,05
9.	Т. Т.	80	93	16,25
10.	Ч. А.	181	206	13,81

Як бачимо з цієї таблиці, усі спортсменки показали приріст у процентному співвідношенні від 13,81 % до 22,05 %.

Дискусія

Усі спортсменки, незалежно від кваліфікації, показали великий відсоток прямих ударів на початку та наприкінці експерименту, у порівнянні з рештою ударів. Збільшення кількості цих ударів, наприкінці експерименту, складало від 10,18 % до 20,58 %. Дослідження також показало замалу кількість нанесення прямих ударів у тулуб та ударів знизу, у порівнянні з прямими та бічними ударами. На думку автора статті, це пов'язано з кваліфікацією дівчат. Спочатку лише 8 спортсменок використовували у своїх діях певну кількість ударів у тулуб та знизу. Однак, наприкінці дослідження усі спортсменки показали збільшення цих ударів від 10,52 % до 33,3 %. Можна зробити припущення, що досить значне зростання показника пов'язане з замалою кількістю таких ударів на початку дослідження. Тактичні дії збільшились у всіх учасниць експерименту від 9,52 % до 23,33 %. Взагалі, кожна вправа техніко-тактичних дій, представлена у модулі, наприкінці дослідження продемонструвала приріст від 9,52 % до 50 %.

Буде доречно проаналізувати дані кількості ударів, завданих кваліфікованими боксерами-юнаками 12–13 років, наведені науковцем Д. Петрушиним [22]. За цими даними загальна кількість ударів у двобой

дорівнювала 191,6–213,1. Невелика частина від загальної кількості (43,5–48,1), приходилася на дальню дистанцію (з цієї дистанції зазвичай завдають прямих ударів). Порівнявши ці показники з показниками завдання прямих ударів в індивідуальних таблицях дівчат, можна зробити висновок, що спортсменки за показниками кількості ударів з дальньої дистанції не тільки не поступаються юнакам, а навіть переважають їх. При цьому, за підсумковою кількістю усіх нанесених у поєдинку ударів, дівчата поступаються, що відображено у таблиці.

Висновки

1. Використання розробленого модуля допомогло визначити рівень техніко-тактичної компетенції у дівчат, що займаються боксом у групах базової підготовки.

2. Модуль довів практичність та зручність при упорядженні експерименту, доцільність використання на різних етапах.

3. Перевага запропонованого модуля оцінки міститься у його структурі, коли спеціальні фізичні вправи можуть підбиратися тренером, виходячи з рівня техніко – тактичної підготовки спортсменки.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела та література

- Александров Ю.М., Колесник И.С. Прочность и вариативность двигательного навыка как фактор повышения спортивного мастерства. Педагогико-психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта. Ульяновский ГПУ им. И. Н. Ульянова. 2013. №4(29). С. 24–29.
Alexandrov, Y.M., Kolesnik, I.S. (2013), "Prochnost i variativnot dvihatelnogo navyka kak factory povysheniia sportivnogo masterstva" [Stregh and variability of the motor skills as the factor of sportsmanship improvement]. *Pedahohiko – psikhohicheskie i medico – biolohicheskie problem fizicheskoi kultury i sporta*, 4(29), pp. 24–29. [in Russ.].
- Аслаев Т. С. Пути совершенствования технико-тактического мастерства девушек-боксеров на начальном этапе спортивной специализации. Уфа: БашИФК. Retrieved from : <https://www.science-education.ru/pdf/2015/4/18.pdf> дата звернення 20. 02.2020
Aslayev, T.S. (2017), "Puti sovershenstvovaniia tehniko-takticheskoho masterstva devushek – bokserov na nachalnom etape sportivnoi spetsializatsii" [Ways of improvement of technical and tactical skill of girls boxers at the initial stage of sports spetsialization]. Ufa: Bachkirskii institute fizicheskoi kultury. URL: <https://www.science-education.ru/pdf/2015/4/18.pdf> (accessed 20. 02.2020) [in Russ.].
- Белобородов Н.М. Бокс. Техника и тактика. Москва: Спорт – Принт. 2005. 352 с.
Beloborodov, N.M. (2005), *Boks. Tekhnika i taktika* [Boxing. Technique and tactics]. Sport – Print, Moskva 325 p. [in Russ.].
- Бріскін Ю., Задорожна О., Пітин М., Кукурудзяк І. Актуальні напрямки тактичної підготовки в спортивних єдиноборствах. Спортивна наука України. Львів: ЛДУФК. 2018. № 4(86). С. 3–10.
Briskin, Y., Zadorozhna, O., Pityn, M., Kukurudziak, I. (2018), "Aktualni napriamky taktichnoi pidhotovky v sportyvnykh edynoborstvakh" [Actual directions of tactical training in martial sports]. *Sportyvna nauka Ukrainy*, 4(86), pp. 3–10. [in Ukr.].
- Бубэ Х., Фэк Г., Штюблер Х., Трогш Ф. Тесты в спортивной практике. Москва : Физкультура и спорт, 1968. С.176–179.
Bube, H, Fek, H, Shtiubler, Kh, Trohash ,F. (1968), *Testy v sportivnoi praktike* [Tests in sports practice]. Fizkultura i sport. Moskva, pp. 176–179. [in Russ.].
- Гасанова С. Особенности соревновательной деятельности высококвалифицированных женщин-боксеров. Спортивный вестник Придніпров'я. 2015. №3. С. 25–28.
Gasanova, S. (2015), "Osobennosti sorevnovatelnoi deiatelnosti vysokokvalifitsirovanykh zhenshin-bokserov" [Features of competitive activity of highly qualified female boxers]. *Sportivnyi vestnik pridneprov'ia*, 3, pp. 25 – 28. [in Russ.].
- Гатин Ф. А. Колесник И.С. Концептуальные основы совершенствования спортивного мастерства квалифицированных боксеров. Педагогико-психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта. 2016. Том 11. № 3. С. 8–15. DOI: 10.14526/01_1111_119
- Гатин, Ф. А. Колесник, И. С. (2016), "Kontseptualnye osnovy sovershenstvovaniia sportivnogo masterstva kvalifitsirovannykh boxerov" [Conceptual basis of sportsmanship improvement amog qualified boxers]. *Pedahohiko-psikhohicheskie i medico-biolohicheskie problem fizicheskoi kultury i sporta*, vol. 11, 3, pp. 8–15. DOI: 10.14526/01_1111_119 [in Russ.].
Гатин Ф. А. Методика повышения уровня технической подготовки квалифицированных боксеров на основе интегративного подхода. Педагогико-психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта. 2018. Т. 13. № 1. С. 6–18. DOI: 10/14526/01_2018_278
Gatin, F. A. (2018), "Metodika povysheniia urovnia tehniceskoi podhotovki kvalifitsirovanykh bokserov na osnove integralnogo podhoda" [Methodology of technical readiness level increase amog qualified boxers on the basis of an integrative approach]. *Pedahohiko-psikhohicheskie i medico-biolohicheskie problem fizicheskoi kultury i sporta*, vol. 13, 1, pp. 6–18. Doi 10/14526/01_2018_278 119 [in Russ.].

9. Дмитриев А.В. Индивидуальная манера боя и свойства личности боксера. Ученые записки: сб. рец. науч. тр. Министерство спорта и туризма Респб. Беларусь. / гл. редактор Т.Д. Полякова. Минск: гос. ун-т физ. культуры, 2015. Вып. 18. С.104–112.
Dmitriev, A. V. (2015), "Individualnaia manera boia i svoistva lichnosti boksera" [Individual fighting style and personality traits of a boxer] Minsk: Gos.un – t fiz.kultury, iss. 18, pp. 104–112. [in Russ.].
10. Задорожна О. Р., Хомяк І. І. Аналіз змісту тактичної підготовки у нормативно-правових документах зі спортивних єдиноборств (на прикладі боксу, греко-римської боротьби та тхеквондо ВТФ). Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. 2019. №2 (108). С. 56-60.
Zadorozhna, O, Khomiak, I. (2019), "Analiz zmistu taktychnoi pidhotovky u normatyvno-pravovykh dokumentakh z sportyvnykh ednoborstv (na prykladi boksu, hreko-rymskoi borotby ta thekvondo VTF)" [Features of various aspects of monitoring while conditioning in martial arts]. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 2 (108), pp. 56-60. [in Ukr.].
11. Задорожна О. Р., Бріскін Ю. А., Сосновський Д. Д., Романюк Р. І., Рихаль В. І. Ставлення фахівців з боксу до реалізації тактичної підготовки на різних етапах багаторічного удосконалення спортсменів. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2019. Вип. 8(116). С. 42-47. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2019_8_12
Zadorozhna, O.P., Briskin, Y.F., Sosnovskii, D.D. (2019), "Stavlennia fakhivtsiv z boksu do realizatsii taktychnoi pidhotovky na riznykh etapakh bagatorichnoho udoskonalennia sportsmeniv [The introduction of specials in boxing before the implementation of tactful training in the younger stages of the most advanced athletes]. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, iss. 8 (116), pp. 42-47. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2019_8_12. [in Ukr.].
12. Кіпріч С., Донець О. Теоретичний аналіз проблеми індивідуалізації і моделювання у спортивній підготовці єдиноборців. Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фізичної культури і спорту. Львів, 2010. Вип. 14, т. І. С. 125–130.
Kiprych, S., Donets, O. (2006), "Teoretychnyi analiz problem indivydualizatsii i modeliuвання u sportyvni pidhotovtsi edynobortsiv" [Theoretical analysis of the problem of individualization and modeling in sports training for single combats]. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*, iss. 4, vol. 1, pp. 125–130. [in Ukr.].
13. Кисилев В. А. Совершенствование спортивной подготовки высококвалифицированных боксеров. Москва: Физкультура и спорт. 2006. С.61.
Kisilev, V. A. (2006), *Sovershensyvvovanie sportyvnoi podhotovki vysokokvalifitsirovanykh bokserov* [Improvement of sports training of highly qualified boxers]. *Fizkultura i sport*, Moskva. 61p. [in Russ.].
14. Конох А., Воронцов А. Обучение технико-тактической подготовке девочек в группах базовой подготовки по боксу. Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку : Збірник наукових праць XXV Всеукраїнської науково-практичної конференції Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка (м. Кропивницький, 17-18 трав. 2019). Харків: ФОРМ Озеров Г.В., 2019. С. 232-238.
Konokh, A., Vorontsov, A. (2019), "Obuchenie tekhniko-takticheskoy podgotovke devochek v gruppakh bazovoy podgotovki po boksu" [Teaching technical and tactical training for girl's in basic training groups in boxing]. *Fizychnye vykhovannya i sport v navchal'nykh zakladakh Ukrainy na suchasnomu etapi: stan, napryamky ta perspektyva rozvytku: Zbirnyk naukovykh prats' Vseukrains'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi Tsentral'noukrayins'koho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu im. V. Vynnychenka (m. Kropyvnyts'kyu, 17-18 trav. 2019)*. Kharkiv: FOP Ozerov H. V. P. 232-238. [in Russ.].
15. Конох А., Воронцов А. Пріоритетні напрями вдосконалення системи підготовки в жіночому боксі. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019. №3. С.11–18. DOI: 10.32540/2071-1476-2019-3-011
Konokh, A., Vorontsov, A. (2019), "Priryetni naprymy vdoskonalennia systemy pidhotovky v zhinochomu boksi [Priority directly to the detailed training system in the women's box]. *Sportyvnyi visnyk Prydneproviya*, 3, pp. 11–18. [in Ukr.].
16. Кличко В., Савчин М. Система тестов для оценки специальной подготовленности боксеров высокой квалификации. Наука в олимпийском спорте. 2000. №2. С.23–30.
Klichko, V., Savchin, M. (2000), "Sistema testov dlia otsenki spetsialnoi podhotovlennosti bokserov vysokoi kvalifikatsii" [System of tests to assess the special preparedness of highly qualified boxers]. *Nauka v olimpiiskom sporte*, 2, pp. 23–30. [in Russ.].
17. Лисицын В. В. Специфика технико-тактической подготовки женщин-боксеров высокого класса. Москва: Ленанд, 2014. 352с.
Lisitsyn, V. V. (2014), *Spetsifika tekhniko – takticheskoi podhotovki zhenshin – bokserov vysokoho klasa* [Specific technical and tactical training of women-high class boxers]. Lenand, Moskva. 352p. [in Russ.].
18. Малазониya И. Г. Техничко-тактическая подготовленность юных боксеров на начальном этапе спортивной подготовки. Теория и методика спортивной тренировки. 2016. №4. С.20–22.
Malazoniya, I.G.(2016), "Tekhniko-takticheskaia podghotovlennost yunykh bokserov na nachalnom etape sportivnoi podhotovki" [Technical-tactical training of young boxers on the ascending stage of sports activity]. *Teoriia i metodika sportivnoi trenirovki*, 4, pp. 20–22. [in Russ.].
19. Осколков В.А., Сулейманов Н.Л. Анализ многолетней системы технико-тактической подготовки боксеров. Ученые записки университета им. П.Ф.Лесгафта. СПб. 2017. №9(151). С.206 – 211.
Oskolkov, V. A., Suleymanov, N.L. (2017), "Analiz mnoholetnei systemy tekhniko – takticheskoi podhotovki bokserov" [Analysis of long – term system of technical and tactical training of boxers]. *Uchenye zapiski universiteta P. F. Lesgafta*, 9 (151), pp. 206–211. [in Russ.].
20. Остьянов В.Н. Обучение и тренировка боксеров. Киев: Олимпийская литература, 2011. 272 с.
Ostianov, V.N. (2011), *Obuchenie i trenirovka bokserov* [Education and training boxer]. *Olimpiiskaia literature*, Kyiv. 272 p. [in Russ.].
21. Павлов Н. В. Построение централизованной подготовки квалифицированных боксеров-юношей 15–16 лет : дисс...канд. пед. наук : 13.00.04 / ФГБУ ФНЦ ВНИИФК. Москва, 2014.
Pavlov, N. V. (2014), "Postroeniie tsentralizovanoi polhotovki kvalifitsirovanykh bokserov-yunoshei 15–16 liet" [Building a centralized training of qualified 15–16 year-old boys boxers] (PhD Thesis), Moskva: VNIIFK. [in Russ.].
22. Петрушин Д. В. Вдосконалення швидкісно- силових якостей боксерів 12–13 років в річному циклі підготовки: автореф. канд... наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.01/ Дніпропетровський держ. інст. фіз.-ри і спорту. Дніпропетровськ, 2015. 21с.

- Petrushin, D.V. (2015), "Vdoskonalennia ividkismo – sylobykh yakostei bokseriv 12-13 rokov v richnomu tsykli pidgotovky" [Improving the speed and strength qualities of boxers 12–13 years in the annual cycle of training] (PhD Thesis), Dnepropetrovsk: DDIFKiS. [in Ukr.].
23. Сергеев С.А. Классификация техники и структура технической подготовки в боксе. БГУФК. Мир спорта. 2015. №2. С.25–31. URL : <http://elib.sportedu.by> (дата звернення 6.10.18.)
- Sergeev, S. A. (2015), "Klasifikatsiia tekhniki i struktura tekhnicheskoi podgotovki v bokse" [Technical classification and structure of technical training in boxing]. *Mir sporta*, 2, pp. 25–31. Retrieved from: <http://elib.sportedu.by> (accessed 06.10.18)
24. Серебряков В. В. Серебряков Ю. В. Влияние тактической подготовки на соревновательную деятельность боксеров. Молодой ученый. 2017. № 3(137) январь. С.622–623. URL: <http://moloch.ru/archive/137/35781> (дата звернення 02.02.20)
- Serebryakov, V. V., Serebryakov, Y. V. (2017), "Vliianie takticheskoi podgotovki na sorevnovatelnuuiu deiatelnost bokserov" [The influence of tactical training on the competitive activity of boxers] *Molodoi uchenyi*, 3 (137), pp. 622–623. Retrieved from: <http://moloch.ru/archive/137/35781> (accessed 02.02.20) [in Russ.]
25. Таймазов А. Б. Индивидуализация технико-тактической подготовки спортсменов высокого класса в современной вольной борьбе : дис...канд. пед. наук : 13.00.04 / НГУФКСиЗ им. П. Ф. Лесгафта. Санкт-Петербург, 2017. 156 с
- Taimazov, A.B. (2017), "Individualizatsiia tekhniko-takticheskoi podgotovki sportsmenov vysokoho klassa v sovremennoi volnoi borbe" [Individualization of technical and tactical training of high-class athletes in modern freestyle wrestling] (PhD Thesis), St. – Peterburg : Lesgaft National State University. [in Russ.]
26. Таймазов В. А., Бакулев С. Е. Развитие системного подхода к изучению деятельности человека. Ученые записки университета им. П. Ф. Лесгафта. 2007. № 1(23). С.68–73.
- Taimazov, V. A., Bakulev, S. E. (2007), "Razvitie sistemnogo podhoda k izucheniu deiatelnosti cheloveka" [Development of a systematic approach to the study of human activity]. *Uchenye zapiski universiteta P. F. Lesgafta*, 1 (23), pp. 68–73. [in Russ.]
27. Филимонов В. И. Бокс – педагогические основы обучения и совершенствования. Москва: Инсан.2001. 400с.
- Filimonov, V. I. (2001), *Boks – pedagogicheskie osnovy obucheniya i sovershenstvovaniya* [Box-pedagogical foundations of learning and improvement]. Insan, Moskva. 400 p. [in Russ.]
28. Хусайнов З. М. Филимонов В. И., Подрезов Н.А. Биодинамика ударных движений в боксе. Москва: РИО ГЦОЛИФК, 1990. 24 с.
- Khusaynov, Z. M., Filimonov, V. I., Podrezov, N. A. (1990), *Biodinamika udarnykh dvizhenii v bokse* [Bio dynamics of percussion movements in boxing]. RIO GTSOLFK, Moskva. 24 p. [in Russ.]
29. Шевчук Е. Н., Хабинец Т. А., Лобок А. С. Анализ соревновательной деятельности боксеров первого среднего веса разной квалификации. Вісник Чернігівського нац.пед.унів.Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2015. № 129. Т.IV. С.193–197. URL <http://NBUV.gov.ua/node/2116> (дата звернення 25.01.19)
- Shevchuk, E.N., Khabinets, T.A., Lobok, A.S. (2015), "Analiz sorevnovatelnoi deiatelnosti bokserov pervoho sredneho vesa raznoi kvalifikatsii" [Analysis of the competitive activity of boxers of the first average weight of different qualifications]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho ped. Un –ta. Pedagogichni nauku. Fizichne vykhovannia ta sport*, 129, vol. 4,pp. 193 -197. Retrieved from: <http://NBUV.gov.ua/node/2116> (accessed 25.01.19.) [in Russ.]
30. Южно Ю.А. Наугольная Е.В. Биомеханические характеристики атакующих действий боксеров высокой квалификации. Физическое воспитание студентов : сборник научных трудов. Харьков : ХГАДИ, 2006. С. 125 – 132. URL : <http://sportlib.info/Books/XXPI/2006N6/p125-131.htm> (дата звернення 10.01. 17.)
- Yukhno, Y. A., Naugolnaya, E. V. (2006), "Biomekhanicheskie kharakteristiki atakuiushikh deistvii bokserov vysokoi kvalifikatsii" [Biomechanical characteristics of the attacking actions of highly qualified boxers]. *Fizicheskoe vospitanie studentov*, pp. 125–132.) Retrieved from: <http://sportlib.info/Books/XXPI/2006N6/p125-131.htm> (accessed 10.01.17.) [in Russ.]
31. Obminski, Z., Turowski, D. (2014), Physiological and perceptual responses to three consecutive official mathes in female boxer. A case study. *Biomedical Human Kinetics*. .№ 6. P.116–120. DOI: 10.2478/bhk-2014-0019.

Надійшла до друку 18.12.2020